

סאליארי, השותף שלי לעיצוב הסרט. אני מנסה לרמוז לאפשרות שהוא בנו הבלתי חוקי של דון ג'יובאני, ושל אחת המשרי תות. זהו מעין עד דומם לכל מעשי אדונו, ומשמש אותנו גם כתכסיס דרמטי הפותר כל מיני בעיות בעלילה. בעזרתו, למשל, נמלט דון ג'יובאני מן ההמון הזועם הרודף אחריו.

● אשר לנשים בחייו של דון ג'יור באני: לגבי דונה אנה, נקטתי עמדה שבוודאי תרגיז את המדקקים, משום שאין לה בסיס באופרה עצמה. אני מראה אותה בפתחה, כשהיא מחליפה מבטים עם דון ג'יובאני בוונציה, ומזאת משתמע שלא היתה קורבן המים כל-כך לפיתויו, כפי שהיא מספרת מאוחר יותר. היא אריסטוקרטית שהושפלה וגרמה למות אביה, והיא שואפת נקם ביגלל שתי ה- סיבות גם יחד.

את דונה אלווירה, שהיתה כנראה זוגתו החוקית היחידה של דון ג'יובאני, וכתה להיות במחיצתו שלושה ימים רצופים,

דונה אנה מתאכזרת על מות אביה ההתחלה

הפסל (אביה של אנה) מוד ג'יובאני הסוף

אני מציג כמכשפה אחוזת טירוף, מין אופליה אריסטוקרטית שדעתה נטרפה עליה כאשר נעזבה לאנחות והפכה ל- מיפלצת אמיתית.

צרלינה היא אופורטוניסטית שנהנית מן העובדה שאדונה מחזר אחריה. אבל יודעת היטב שהיא תושלך ממיטתו עד מהרה, ולכן אינה רוצה להפסיד את חתנה, מאוטו.

● אני מרוצה מאוד מן הזמרים, הן מבחינה מוסיקאלית והן כשחקנים. טרזה ברגאנצה היא אולי מבוגרת במקצת ל-

פענויים

אהבה

אהבת הקצין הצרפתי

(סטודיו, תל-אביב, אנגליה) —

אם צריך לעבד ספרות לקולנוע, קשה למצוא דרך מעודנת, מתחכמת ומלוטשת יותר מזו שמצאו הבימאי קארל ריזו והתסריטאי-מחזאי הארוול פינטר, כדי לטפל בסיפורו של ג'ון מאולס.

הסרט, כמו הספר, מתנהל בשני מישורים. מצד אחד, אהבה מטורפת הפורחת על רקע המחנק המוסרי והחברתי של התקופה הוויקטוריאנית. מצד שני, הקשר בין השחקן הבריטי ובין השחקנית האמריקאית, המגלמים את שני האוהבים הוויקטוריאניים בסרט בן-ימינו.

ריזו, אחד התיאורטיקאים המפורסמים של עריכה קולנועית, עובר בביקחות ובזרזות רבה מן העבר להווה ובחזרה לעבר, כאשר כל תקופה מחזקת את השניה, בתיאור שני סוגי אהבה שמרכיביהן שונים אבל צורת התפתחותם דומה. כל תקופה מצולמת בצורה שונה, דוק רומאנטי נסוך על העבר, וצלילות הריפה על ההווה. כל תקופה ערוכה בדרכה שלה, בהתאם לקצב החיים שבה, ואף-על-פיכך, לא נוצר אף לרגע רושם שאנו צופים בשני סרטים שונים. זהו סרט אחד, יחיד ומגובש.

שרה הוויקטוריאנית, שבלחץ התקופה שבה היא חיה כנטע זר, היא הופכת לכימעט סכיופרינית, מנסה להגשים את עצמה לפי מיטב המושגים של המאה שלנו. ואילו אנה, השחקנית המגלמת בסרט-שבתוך-הסרט את שרה, מציגה את השלב הבא, אחרי השגת ההגשמה — את השיחרור והיכולת לתפקד בחירות גמורה. מריל סטריט אכן מגלמת את שתי הדמויות כאילו הן ממשיות זו את זו,

מריל סטריט בתפקיד אנה המשחקת את שרה

בכישרון ובתבונה בלתי רגילים. אבל, וזאת צריך לציין, נידמה שכל המעורבים בסרט הזה, רצו מאוד שהצופים ישמרו מרחק מסויים מן המתרחש על הבד, על מנת שלא יסחפו יתר על המידה ברגשות, ויבחינו במרכיבים האינטלקטואליים. העריכה דואגת לכך במיוחד, כאשר בכל פעם כשהקהל נוטה להזדהות לחלוטין עם אחד משני הסיפורים, היא מקפידה אותו לסיפור השני ומחזירה את הניכור. ולכן הסרט מעורר התפעלות לכל אורכו, אבל התרגשות לעיתים קרובות יותר.

על פישעי

נוילחנה

מישפטו של סגן מוראנט

(אורלי, תל-אביב, אוסטרליה) —

הסרט מהווה הוכחה ניצחת ל- עוצמה הטמונה בקולנוע, אם יודעים לנצל היטב. אוסף של אנשי מיקצוע מעולים שיתף כאן פעולה ומוביל את הצופה, בלי שום קושי, לכיוון הרצוי לעושי הסרט, גם אם הדבר אינו עולה בקנה אחד עם צורת המחשבה הרגילה של הצופה (ראה יומן אישי „העולם הזה“ 2305).

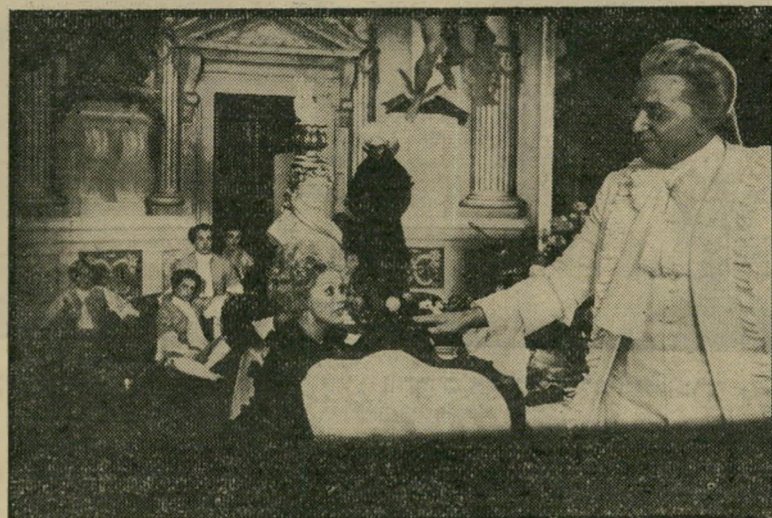
העלילה משחזרת פרשה היסטורית ממלחמת-הבורים, בתחילת המאה, בדרום-אפריקה. שלושה מקציני הוד מלכותה, הסגן מוראנט ושניים מעוזריו מועמדים לדין על רצח שבויי מלחמה, והמפקד הבריטי העליון מעוניין שהם יורשעו כדי שהבורים ישתכנעו כי אכן הצדק האנגלי אינו מכיר באיפה ואיפה-משום כך, תוצאת המישפט ברורה מראש, וגם העובדה שמוראנט ושני חבריו מסייעים לסיר-הויהם להדוף התקפת-פתע בורית על המיבצר שבו הם נתונים במאסר, אינה מספיקה כדי לשנות את גורלם.

ברוס ברספורד („המסיבה של דון“), מן הבמאים הבול-טים והמצליחים ביותר בגל האוסטרלי החדש השוטף היום את העולם, מתייחס באהדה גלויה למוראנט. הוא מציג את מקטרגיו כצבועים חסרי מצפון או, במיקרה הטוב, כאנשי צבא שמוחם כבול להגיון הצבאי. הוא מסביר שמוראנט אומנם אחראי למעשה שמייחסים לו, אבל מעשה זה נעשה הן כנקמה על התעללות האוייב בגופת ידיו,

וודורד ובראון: עבודה עשויה היטב

והן משום שהוא קיבל הוראה בלתי כתובה, מן המטה הכללי, שאין לתפוס שבויים, אלא לחסל אותם במקום. העמדה נכונה של המצלמה, דיאלוגים כתובים בחסכוניות ויעילות מופלגת, עריכה דינאמית שדוחפת את הסיפור ללא לאות קדימה, ומישחק מעולה של אזוארד וודורד (מוראנט) וג'ק תומסון (פרקליטו), יוצרים סרט מהנה ו-סוחף.

רוג'רו ריימונדי בתפקיד דון ג'יובאני וקירי טהיקאנווה כדונה אלווירה אף אחד מהם לא התעניין מעולם בקולנוע

תפקיד צרלינה, אבל היא המתונה עשרים שנה עד שהסכימה לשיר אותו. היא היחידה שלא התנסחה קודם לכן בתפקידה על בימת האופרה, משום שלדבריה זהו התפקיד הקשה ביותר שכתב מוצארט. קירי טהיקאנווה (דונה אלווירה) ר-חווה ואן-דאם (המשרת לפורלו) נפלאים ורוג'רו ריימונדי (דון ג'יובאני) יוצא מן הכלל. אף אחד מהם לא התעניין קודם לכן בקולנוע, ואני משוכנע שלא ראו מעולם סרט משלי. תחילה חששו מן הצפוי להם, אבל בסופו של דבר גילו יחס ידידותי מאד.

עד כאן דבריו של לוזי.

אגב, פראנץ סאליארי, סופר, מחזאי, במאי ומפיק בתיאטרון, צייר ומגלף, שהיה שותפו של לוזי בסרט והמדריך שלו ברזי האופרה, אינו קרוב-מישפחה של אנטוניו סאליארי, בן תקופתו ואויבו המושבע של מוצארט. שמו האמיתי הוא פראנץ סאוול, בן דרום צרפת. שאימץ את השם סליארי בשלב מאוחר יחסית בחייו, כעין בדיחה פרטית של מעריך מושבע של מוצארט.